Το Διεφθαρμένο Μάτι (Κώστας Ε. Τσιρόπουλος)

Categories : ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Date : 30 Νοεμβρίου, 2006

Εισερχόμαστε στη ζωή, ανοίγοντας τα μάτια μας στον κόσμο. Με τα μάτια πρωτογνωρίζουμε τα πάντα: τους γονείς μας, τους φίλους και τους αγαπημένους μας, όλα τα πράγματα του περιγύρου μας, με αυτά προσλαμβάνουμε τα μυστήρια της Δημιουργίας όλης. Και όσα δεν κατορθώνει να διακρίνει το γυμνό μάτι, οπλίζεται με όργανα κι εφευρίσκει ο άνθρωπος τρόπους για να τα ιδεί, έστω και «δι' εσόπτρου».
Μέσα από το μάτι του σώματος διανοίγεται ένα άλλο μάτι, του πνεύματος το μάτι, με το οποίο ο άνθρωπος προσλαμβάνει τις υπέρτερες πραγματικότητες, της ομορφιάς, της ευγένειας, της ψυχής τις άυλες πραγματικότητες. Κι ενώ η σημερινή κοινωνία τρέφει με τις πολύμορφες πραγματικότητές της — και υπερτρέφει — την υλική μας όραση, αφήνει ν' ατροφεί η πνευματική μας όραση, αυτή που μας αποκαλύπτει το ανεκλάλητο μυστήριο του υπάρχειν κάθε ανθρώπου. Και του εαυτού μας.

…ο πολιτισμός του ματιού οδηγείται σε μια κινδυνώδη παραφορά. Το μάτι που θέλει να βλέπει και που ποτέ δεν χορταίνει, το πεινασμένο μάτι, καταλήγει, καταναλώνοντας όλο και πιο ρυπαρές τροφές, να διαφθείρεται. Να χορταίνει με τα υποπροϊόντα ενός πολιτισμού που συσκοτίζει επίμονα το μάτι του πνεύματος, εξαναγκάζοντας τον άνθρωπο να περιοριστεί, και ν' αφοσιωθεί μόνο σ' ετούτη την ζωή, μόνο στην οριζόντια κίνηση της ύπαρξης που οδηγεί απαρέγκλιτα στον θάνατο, υπογραμμίζοντας πως ό,τι δεν βλέπει το μάτι του σώματος, δεν υπάρχει. Πρόκειται για την απόληξη του πνευματικού μηδενισμού που έχει θερίσει μυριάδες ψυχές στον άπιστον αυτόν αιώνα της κακουργίας.
Ωστόσο, και το μάτι του σώματος είχε διδαχθεί να διακρίνει την ομορφιά του κόσμου, είχε διδαχθεί να δημιουργεί την ομορφιά της Τέχνης και είχε μάθει να χαίρεται όσα διαιώνια γεγονότα ευγένειας και κάλλους όρθωνε εμπρός του το παρελθόν. Είχε διδαχθεί να προσθέτει ομορφιά και αρμονία στην ομορφιά και αρμονία της Δημιουργίας και είχε συνειδητοποιήσει, αναριγώντας, τον κόσμο ως έναν ένθεο ναό όπου το κάλλος του το ορατό μιλούσε για το κάλλος το αόρατο —γιατί ο πνευματικός πολιτισμός είχε δημιουργήσει μιαν οργανική ενότητα ανάμεσα στο μάτι του σώματος και στο μάτι του πνεύματος. Έτσι ορθώθηκαν μέσα στον δόλιο, φθοροποιό χρόνο, τα μνημεία, έτσι διδάχτηκε ο άνθρωπος να επιδιώκει και αυτός να είναι όμορφος, και ο περίγυρος του.
Αυτές τις διαιώνιες διδαχές έρχεται σε διαδοχικά κύματα μια βαρβαρότητα μέσα στις τελευταίες δεκαετίες … και τις εξανεμίζει. Ο άνθρωπος έπαψε να θέλει την ομορφιά, έπαψε να την επιδιώκει. Αφού καταστρέφει και ασχημίζει συστηματικά την φύση, ασχημίζει και το σπίτι του, και τον ίδιο του τον εαυτό. Βλέποντας παντού την βία και τον θάνατο, έχασε και την αθωότητα, και την ευαισθησία του ματιού του, και

την εσωτερική του ισορροπία όπου κυοφορούνται μέσα σε μυστηριώδη διαύγεια τα μεγάλα πολιτιστικά έργα, και την αίσθηση της ομορφιάς.
Η ορατή ζωή, σπίτια, έπιπλα, κτίρια δημόσιας χρήσης, όλα υπηρετούν το κακόγουστο και το αηδές. Ο τρόπος που ντύνεται, ο τρόπος που συμπεριφέρεται καταδείχνουν την συρρίκνωση του αισθήματος ομορφιάς και μια εκθετιστική χυδαιότητα ανυπόφορη. Το απλό είναι αρχοντιά, το απλουστευτικό είναι κακογουστιά και βαρβαρότητα. Ο τρόπος ζωής ήταν κάποτε ένα καλλιτέχνημα του συνειδητού ανθρώπου. Σήμερα, μια εικόνιση του παραλόγου και του ανούσιου.
Αυτός ο χαλασμός του ανθρώπου ξεκινά από την διαφθορά του υλικού ματιού, — μια διαφθορά που επίμονα συντηρεί η τηλεόραση και τα λογής έντυπα της επίπεδης επικαιρότητας — και καταλήγει στον σκοτισμό της πνευματικής του ανθρώπου όρασης. Από την διαφθορά αυτή του ανθρώπου — που είναι οντολογικής σημασίας μετασκευή του — πηγάζει και η ασχήμια του περίγυρού του, και το κακόγουστο των έργων του, και το αηδές της ενδυμασίας του, και το χυδαίο της διασκέδασής του, και η τελική αναγωγή και λατρευτική υποδούλωσή του στο χρήμα. Κάποτε, το χρήμα, στο χέρι πολιτισμένου ανθρώπου, μπορούσε να πλάσει ομορφιά. Σήμερα παράγει το κακόγουστο, γιατί ο άνθρωπος δεν έχει μάτι καθαρό να διακρίνει το καλόγουστο, το αρμονικό και ευγενές, Διψά να ιδεί, επιμένει να βλέπει, μέρα-νύχτα να βλέπει, και του προσφέρουν μια φαντασμαγορία ενός άσχημου, φτιασιδωμένου άθλια κόσμου όπου τον καλούν να ζήσει, να εργάζεται, να παράγει και να καταναλώνει ως τον θάνατό του.
Ο πληθωρισμός του είδους μας που προαναγγέλλει με τόση κενόδοξη έμφαση ο κλωνισμός, θα επιτείνει τον ευτελισμό του. Ό,τι γίνεται πληθωριστικό, χάνει την αξία του και κινδυνεύει. Και όμως, κάποτε για αιώνες, η ευγένεια η διαχρονική της τέχνης μας παρηγορούσε για την θνητότητά μας και το μάτι του πνεύματός μας ορθάνοιχτο, μας βεβαίωνε για κάποιες ιερές πραγματικότητες που κατανικούσαν τον θάνατο. Εισερχόμαστε στο νέον αιώνα μ' ένα αίσθημα ερήμωσης που μας σφίγγει την καρδιά.

(Πηγή: Περιοδικό "ΕΥΘΥΝΗ")